

Συγκρουόμενες αλήθειες

»«Ποιανού ζωή είναι αυτή, τελικά;» του Μπράιαν Κλαρκ από τον ΘΟΚ

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος που προκύπτει κατά το ανέβασμα έργων όπως το «Ποιανού ζωή είναι αυτή, τελικά;» του Μπράιαν Κλαρκ, είναι η επισκίαση του καλλιτεχνικού ζητούμενου από τη θεματολογία. Ας προσδιορίσουμε καταρχάς, σε ποια κατηγορία το κατατάσσουμε. Μιλάμε για έργα που διακρίνονται από διαχρονική επικαιρότητα, επειδή η θεματολογία τους πηγάζει από υπαρκτά και ενδιαφέροντα κοινωνικά, ηθικά και υπαρξιακά διλήμματα. Μιλάμε για έργα που προκαλούν την έντονη συναισθηματική ανταπόκριση του κοινού απέναντι στο θέμα το οποίο διαπραγματεύονται. Υπογραμμίζω, απέναντι στο θέμα, και όχι στο καλλιτεχνικό αποτέλεσμα. Η ευστοχία στην προκλητική θεματοθέτηση συνήθως συνοδεύεται με άλλα, καθαρά καλλιτεχνικά, θετικά χαρακτηριστικά (αλλιώς ο συγγραφέας θα ήταν άστοχος και στη θεματοθέτηση). Φτάνει οι δημιουργοί της παράστασης να μην αντικαθιστούν την καλλιτεχνική αναζήτηση με την παρουσίαση του θέματος, να μη στοχεύουν στη μετατροπή της θεατρικής πράξης σε δραματοποιημένη παρουσίαση του θέματος.

Τα πιο πάνω δεν πρέπει να εκληφθούν ως προσπάθεια υποβάθμισης του κοινωνικού ρόλου της θεατρικής τέχνης. Δεν πρέπει ακόμα να εκληφθούν ως αμφισβήτηση της ορθότητας των στόχων που έθεσε μπροστά στον εαυτό της και στην ομάδα της η σκηνοθέτιδα Αναστασία Καραγιαννοπούλου. Απλώς το παρουσιασμένο με μαεστρία από το Μπράιαν Κλαρκ θέμα ανταγωνίζεται όλα τα άλλα στοιχεία της παράστασης, με οριακό, θα έλεγα, αποτέλεσμα. Όσοι βλέπουν συχνά θέατρο, θα έχουν προσέξει ότι ο τρόπος με τον οποίο κάποιος που είδε μια παράσταση και την περιγράφει σ' εκείνους που δεν την έχουν δει, αντανakλά τη βασική του εντύπωση, το κύριο αποτύπωμα από το ιδωμένο. Π.χ., σε μια περίπτωση θ' αναφερθεί στο εξαιρετα οργανωμένο σκηνικό χώρο, σε μια άλλη στην προσωπική επιτυχία ενός από τους ηθοποιούς, στην τρίτη, στο θέμα του έργου. Δεν νομίζω οποιοσδήποτε από μας που είδαμε την παράσταση του ΘΟΚ να μην ξεκινήσει να αφηγείται την υπόθεσή του. Ο τετραπληνικός μετά από δυστύχημα γλύπτης Κεν Χάρισον μπορεί να ζει μόνο με την τεχνική υποστήριξη και την ακατάπαυστη φροντίδα των γιατρών και των νοσηλευτών. Το πολυσυζητημένο θέμα της ευθανασίας, ή μάλλον του δικαιώματος του ασθενή να επιλέξει ελεύθερα με-

ταξύ ζωής και θανάτου, συναρπάζει για άλλη μια φορά, προκαλεί υπαρξιακή αναστάτωση στον θεατή. Προσωπικά θα ήθελα ο αισθητικός προβληματισμός μπροστά σε ένα έργο θεατρικής τέχνης να ήταν εξίσου έντονος με τον κοινωνικό. Πιστεύω πως αυτό μπορούσε να επιτευχθεί με δυνατή και καθαρή απόδοση όλων των υποκριτικών φωνών που ακούγονται στην παράσταση, επειδή μέσα από την κάθε μία έχει να ακουστεί μια αλήθεια, μια στάση, μια συγκεκριμένη εσωτερική και εξωτερική συμπεριφορά. Αν απομακρυνθούμε από το θέμα, θα δούμε ότι από καθαρά θεατρικής άποψης, αυτό που είναι ενδιαφέρον στο έργο του Κλαρκ, είναι η σύγκρουση μεταξύ αυτών που πιστεύουν ότι το δικαίωμα της ελεύθερης βούλησης αξίζει όσο η ζωή, και αυτών που πιστεύουν ότι έχουν το δικαίωμα να αποφασίζουν για τους άλλους. Και δεν είναι ανάγκη να ανακαλούμε αρχέτυπα, να μιλούμε για Αντιγόνες και Κρέοντες. Απλώς κάθε φορά που εμείς ως άτομα εκχωρούμε την ευθύνη σε κάποιους άλλους, πολιτικούς ηγέτες, πνευματικούς καθηγητές, γιατρούς έστω, γεννιέται το ερώτημα «Ποιανού ζωή είναι αυτή, τελικά;».

Στο έργο υπάρχουν πολλές αντιπαλοότητες, πολλά πρόσωπα είναι σχεδόν αντιμαχόμενα. Εκτός από την κύρια σύγκρουση, του ασθενή Κεν (Νεοκλής Νεοκλέους) και του γιατρού Έμερσον (Ξένιος Ξενοφόντος), υπάρχουν και άλλες. Αλλιώς αντιλαμβάνεται το καθήκον η προϊστα-

Μετάφραση: Βαρνάβας Κυριαζής.
Σκηνοθεσία: Αθανασία Α. Καραγιαννοπούλου. **Σκηνικά-Κοστούμια:** Άννης Παρτζίλης. **Μουσική επιμέλεια:** Αθανασία Α. Καραγιαννοπούλου. **Βίντεο:** Αιμίλιος Αβραάμ. **Σχεδιασμός:** Γιώργος Λάζογλου. **Παίζουν:** Νεοκλής Νεοκλέους, Ζωή Κυπριανού, Μάρα Κωνσταντίνου, Γιώργος Τζιωρτζής, Έλενα Παπαδοπούλου, Ξένιος Ξενοφώντος, Έλενα Ευσταθίου, Σώτος Σταυράκης, Μιχάλης Μουστάκας, Ανδρέας Βασιλείου, Δημήτρης Κωνσταντίνου, Έλενα Χριστοφί.

μένη Άντερσον (Ζωή Κυπριανού), αλλιώς ο νοσοκόμος Τζον (Γιώργος Τζιωρτζής), άλλη επαγγελματική ηθική έχει η κοινωνική λειτουργός Μπόιλ (Έλενα Ευσταθίου) και ο δικηγόρος Ίντεν (Δημήτρης Κωνσταντινίδης), άλλη ο δικηγόρος Χιλ (Σώτος Σταυράκης), άλλο τύπο ψυχιάτρου εκπροσωπεί ο γιατρός Τράβερς (Μιχάλης Μουστάκας), άλλο η γιατρός Μπαρ (Έλενα Χριστοφί). Άλλο άρωμα γυναίκας εκπέμπει η μικρή Κέι (Μάρα Κωνσταντίνου), άλλο η γιατρός Σκοτ (Έλενα Παπαδοπούλου). Ο δικαστής Μίλχαουζ (Ανδρέας Βασιλείου) στέκει χώρια, είναι όπως αρμόζει σε δικαστή, στη μέση των αντιμαχόμενων παρατάξεων.

Οι συγκρουόμενες αλήθειες χρειάζονταν πιο

ακριβή και αιχμηρή υποκριτική. Δεν μπορώ να διακρίνω, μη γνωρίζοντας την Αναστασία Καραγιαννοπούλου ως σκηνοθέτιδα, αν στον κάθε ρόλο υποδείχτηκε ο αντίπαλός του, αν οι «μονομαχίες» που σαφώς διακρίνονται στο κείμενο είχαν τεθεί ως επιμέρους επαγγελματικοί στόχοι. Σε πολλά από τα «ζεύγη» οι αντίπαλοι δεν ήταν υποκριτικά ισοδύναμοι. Θεωρώ το ρόλο του Κεν επίτευγμα του Νεοκλή Νεοκλέους. Ο ηθοποιός έχει τον πλήρη έλεγχο της δύσκολης και υποκριτικά προκλητικής κατάστασης. Παίζει μόνο με το πρόσωπο και τη φωνή του, όμως αυτά τα μέσα αρκούν για να στηρίξει την αλήθεια του ρόλου του. Είναι πάνω απ' όλα επαγγελματικά αξιοπρεπής, επειδή δεν στοχεύει στο συναισθηματισμό του θεατή, όπως και ο ήρωας του δε στοχεύει στον οίκτο των γύρω του. Έχω την εντύπωση ότι η Αναστασία Καραγιαννοπούλου βλέπει κάποια υποκριτικά κενά στην παράσταση και τα καλύπτει προβάλλοντας το συμπαθές ζευγάρι νέων ηθοποιών, τη Μάρα Καραγιάννη και τον Γιώργο Τζιωρτζή σε εμβόλιμες σκηνές.

Μια άλλη σκηνοθετική ιδέα, της σχεδόν κινηματογραφικής παρουσίας του ψυχρού επαγγελματικού νοσοκομειακού χώρου, βρίσκει την επιτυχία της έκφρασή στα σκηνικά του Άντη Παρτζίλη. Ο σκηνογράφος βρήκε τον τρόπο η προηγούμενη και η... μελλοντική ζωή του Κεν να συνυπάρχουν στη σκηνή.

NONA ΜΟΛΕΣΚΗ